

EL LLENGUATGE

El relatiu compost (I)

10/XI/1977

En una immensa majoria de casos, l'ús dels conjunts el que, la que, els que i les que després d'una preposició és incorrecte. Això és una simple constatació estadística que hauria de servir perquè tots els qui no han assimilat perfectament el recte ús dels pronoms relatius amb un distingut estudi d'aquest capítol de la gramàtica —o, qui sap, potser si, amb una pràctica assídua de l'idioma— cada cop que haguessin d'usar un d'aquests conjunts després d'una preposició, s'aturessin a considerar si no incorrien de nou en una falta gramatical que ha estat repetidament posada en relleu, però que apareix tenaçment en el català escrit dels nostres dies. En cartes que rebem, en textos originals que tenim ocasió de revisar i fins i tot en alguns de publicats en què les presses no han permès una intervenció eficaç, dels correctors, ens sobta continuament la presència d'aquests conjunts —el que, la que, els que i les que— usats incorrectament, fins i tot, sovint, com a nota discordant d'una redacció pulcra i acurada.

Aquests conjunts de què és qüestió són incorrectes en oracions com ara les següents: Va escriure un article en «el que» exposava les seves idees. Vaig rebre la seva carta en «la que» aclareix els meus dubtes. Ens parla d'uns fets «dels que» no té prou informació. Va fer unes afirmacions amb «les que» no podem estar d'acord. Són, com es veu, quatre frases ben corrents, del tot usuals, pròpies de textos epistolars o dels que serveixen d'expressió pública d'idees i opinions. I en totes s'ha corregut al relatiu compost el que (la que, etc), que en català no existeix: el relatiu compost, en català, és el qual (la qual, els quals, les quals, termes amb els quals (i no amb «els que») s'haurien pogut resoldre correctament les oracions indicades: Va escriure un article en el qual exposava les seves idees. Vaig rebre la seva carta en la qual aclareix els meus dubtes. Ens parla d'uns fets dels quals no té prou informació. Va fer unes afirmacions amb les quals no podem estar d'acord. Resumint —i demà hi insistirem—: si els conjunts el que, la que, els que i les que es poden substituir, respectivament, per el qual, la qual, els quals i les quals, és que són incorrectes i convé, per tant, aquesta substitució.

ALBERT JANE